

***Archives and Manuscripts* 49, br. 1-2 i 3 (2021).**

Objedinjeni prvi i drugi broj 49. sveska australskoga časopisa *Archives and Manuscripts* započinje uredničkim uvodom autorâ Erica Ketelaara i Viviane Frings-Hessami i predstavljanjem teme broja. Cilj ovoga broja bio je okupiti autore koji će kroz svoje radove predstaviti arhivističke tradicije i prakse različitih zemalja te ukazati na razlike u shvaćanju arhivističkih koncepata i na problematiku prevođenja stručne arhivističke terminologije. Članci obuhvaćaju važne aspekte arhivističkih tradicija u Francuskoj, Italiji, Sloveniji, Finskoj, Islandu, Rusiji, Bjelorusiji, Ukrajini, Kazahstanu i Japanu. U članku o prevođenju Opće deklaracije o arhivima donosi se uvid u situaciju s nizozemskih Karipskih otoka, Filipina, Kine, Irana, Izraela i arapskoga svijeta.

U prvom članku objedinjenoga broja pod naslovom '*La Tour de Babel, 35 years later: challenges and tools relating to the translation of archival terminology from English to French*' ("Babilonska kula 35 godina kasnije: izazovi i alati za prevođenje arhivističke terminologije s engleskoga na francuski jezik") autorica Pauline Soum-Paris naslanja se na rad Michela Duchaina *Les Archives dans la Tour de Babel: Problèmes de Terminologie Archivistique Internationale*. Rad objavljen 1985. godine u francuskom arhivskom glasilu *La Gazette des archives* povezuje motiv biblijske priče o kuli babilonskoj s problematikom prevođenja arhivske terminologije između francuskoga i engleskoga jezika, a nastao je kao reakcija na *Dictionary of Archival Terminology*, koji je 1984. godine izdalo Međunarodno arhivsko vijeće (International Council on Archives, ICA). Autorica preispituje trenutačnu situaciju u vezi s prevođenjem arhivske terminologije s engleskoga na francuski jezik, razmatrajući četiri postojeća alata za prijevod arhivističkih pojmova: Elsevierov *Lexicon of Archive Terminology* (1964.), *Dictionary of Archival Terminology* u nakladi ICA (1984.), *Vocabulaire des Archives* Francuske udruge za standardizaciju (1986.) i ICA bazu *Multilingual Archival Terminology* (od 2012.), koji prema autorici nisu dovoljno osuvremenjeni te im nedostaje vjerodostojnosti.

U članku naslova *Translating the Universal Declaration on Archives: working with archival traditions and languages across the world* ("Prevođeci Opću deklaraciju o arhivima: rad s arhivističkim tradicijama i jezicima diljem svijeta") autori Claude Roberto, Karen Anderson i Margaret Crockett razmatraju pitanje izazova prevođenja Opće deklaracije o arhivima (Universal Declaration on Archives, UDA), koju je 2012. godine objavilo Međunarodno arhivsko vijeće s ciljem omogućavanja globalnoga razumijevanja i prihvaćanja namjene, vrijednosti i djelokruga arhiva, arhivista te upravljanja dokumentarnim gradivom. U članku se upućuje na probleme koji nastaju u prevođenju arhivskoga teksta na više različitih jezika u kontekstu prevođenja Deklaracije. U suradnji s dvanaest prevoditelja Deklaracije autori uočavaju izazove i potencijalne strategije u rješavanju lingvističkih problema s kojima su se neki od prevoditelja susreli prilikom prevođenja pojmova za koje u njihovim jezicima ne postoji potpuno odgovarajuća

istoznačnica. Izrazi koji su prepoznati kao problematični te su stoga detaljno analizirani u članku i uspoređeni u svjetlu različitih definicija i poimanja su *archives, archivists, records, memory* i *open access*.

U članku *The language of the GDPR: translation issues and archival issues in four non-English-speaking countries* (Jezik GDPR-a: problemi u prevodenju i arhivistički problemi u četiri zemlje izvan engleskoga govornoga područja) autori Fiorella Foscarini, Giulia Barrera, Aida Škoro Babić, Pekka Henttonen i Jóhanna Gunnlaugsdóttir preispituju problematiku prevodenja arhivske terminologije i koncepata uključenih u GDPR na talijanski, slovenski, finski i islandski jezik. Članak upućuje na brojne probleme sa svakim od navedenih jezika te preispituje razloge nastanka problema i njihov utjecaj na arhivske prakse te utjecaj koji bi pogrešni prijevodi arhivističke terminologije mogli imati na buduću legislativu i arhivske prakse zemalja na koje bi taj utjecaj djelovao.

Autori Liudmila Varlamova, Elena Latysheva, Orazgul Mukhatova i Dzmity Varnashou se u članku *Archival terminology in the USSR and in post-Soviet countries: continuity and change* ("Arhivistička terminologija u SSSR-u i post-sovjetskim zemljama: neprekidnost i promjene") bave razvojem arhivističke terminologije i utjecajem međunarodnih ISO standarda u postsovjetskoj Rusiji, Bjelorusiji, Kazahstanu i Ukrajini te uspoređuju definicije osnovnih arhivističkih naziva koji su temeljeni na nacionalnim standardima.

Članak *French archivists, the management of records and records management since the nineteenth century: are French recordkeeping tradition and practice incompatible with records management?* ("Francuski arhivisti, upravljanje spisima i spisovodstvo od 19. stoljeća: je li francuska tradicija i praksa nespojiva sa spisovodstvom?") Édouarda Vasseura bavi se pitanjem razvoja francuskih arhivističkih tradicija i praksi koje su od 19. stoljeća postepeno građene na načelima provenijencije (*respect des fonds*) i na pristupu životnoga tijeka zapisa (*théorie des trois âges*) te preispituje kako su, s obzirom na navedeno načelo i pristup, francuski arhivisti pristupali upravljanju spisima od Francuske revolucije, kako su prihvatili koncept spisovodstva te se naposljetku uključili u implementaciju ISO 15489 standarda.

Japanski autor Yo Hashimoto u članku ovoga dvobroja *The clash between domestic and Western traditions: Japanese understanding of the archival principles* ("Sraz između domaćih i zapadnjačkih tradicija: Japansko razumijevanje arhivskih načela") uspoređuje utjecaj zapadnjačkih arhivističkih teorija i praksi na japansku metodu obrade arhivskoga gradiva nazvanu *phased archival processing* (PAP) i njezin razvoj. Ta se metoda sastoji od četiri faze obrade, od kojih je posebno zanimljiva prva, jer je prema saznanjima autora specifična za japansku arhivističku praksu. Naime, prva faza *phased archival processing*, koja se u Japanu naziva i *present situation recording* (PSR), uključuje skiciranje postojećega stanja u kojem je gradivo za obradu pronađeno te dodjeljivanje privremenih brojeva i stvaranje privremenih popisa za obradu prema postojećim crtežima. Prema

autoru, svrha je članka rasvijetliti pozadinu PSR-a te objasniti utjecaj te metode na teorijsko razumijevanje arhivistike u Japanu, kao i općeniti utjecaj Zapada na PAP i suvremenu japansku arhivsku praksu.

U uredničkom uvodu trećega broja 49. sveska časopisa *Archives and Manuscripts* pod naslovom *Transitioning to open access* ("Prelazak na otvoreni pristup") urednica Viviane Frings-Hessami najavljuje velike promjene. Naime, sa sljedećom nakladom prestaje suradnja s izdavačem Taylor & Francis zbog prelaska na *open source*, tj. otvoreni pristup. Najavljuje tako novu eru za časopis, ali i povratak na samostalno nakladništvo. Sljedeći brojevi bit će dostupni na platformi na kojoj ih se je moglo naći u razdoblju od 1955. do 2011. godine (<https://publications.archivists.org.au/index.php/asa>). Upute za autore bit će dostupne na poveznici s iste platforme (<https://publications.archivists.org.au/index.php/asa/guidelines>). Uvodnim uredničkim riječima Viviane Frings-Hessami također obznanjuje odstupanje s pozicije glavne urednice te plan da se posveti vlastitim istraživanjima. Zahvaljuje na mogućnosti da doprinese radu Australskom društvu arhivista (ASA) i promovira rad arhivske struke u posljednje tri godine.

U prvom članku trećega broja pod naslovom *Closing the narrative gap: social media as a tool to reconcile institutional archival narratives with Indigenous counter-narratives* ("Popunjavanje praznine u narativu: društveni mediji kao alat pomirbe između institucionalnih arhivskih narativa i domorodačkih protunarativa") autorica Rose Barrowliffe, pripadnica australske domorodačke zajednice, proučava narative društvenih medija institucionalnih arhiva Australije za vrijeme trajanja Tjedna nacionalnoga pomirenja (National Reconciliation Week) 2020. godine, koji se je odvijao usporedno s ustankom pokreta Black Lives Matter. Kroz istraživanje narativa o domorodačkim zajednicama i narativa koji dolaze od strane samih domorodačkih zajednica, upućuje na razlike u pristupu te poziva arhive na uključivanje u domorodačke protunarative kako bi se institucijski i domorodački narativi u konačnici mogli približiti.

Ista autorica, uz suautorstvo Lauren Booker, Sue McKemmish i Kirsten Thorpe, donosi i drugi članak trećega broja pod naslovom *Activating and supporting the Tandanya Adelaide Declaration on Indigenous Archives* ("Aktiviranje i potpora Tandanya Adelaide deklaraciji o domorodačkim arhivima"). Stručna grupa za domorodačka pitanja koja djeluje kao dio Međunarodnoga vijeća arhiva objavila je u listopadu 2019. godine Tandanya Adelaide deklaraciju o domorodačkim arhivima. Autorice istražuju pozadinu i kontekst Deklaracije te raspravljaju o načinima njezine primjene. Članak je temeljen na panel-diskusiji o potpori i aktiviranju Deklaracije održanoj u organizaciji Australškoga društva arhivista u rujnu 2020. godine.

Autori Frank Golding, Sue McKemmish i Barbara Reed u članku *Towards Transformative Practice in Out of Home Care: Chartering Rights in Recordkeeping* ("Prema transformacijskim praksama u izvanobiteljskoj skrbi: Povelja o pravima

o vođenju spisa”) bave se načinima uvođenja u evidencije, prikupljanjem i vođenjem zapisa o osobama koje su izdvojene iz svojih obitelji i domova te smještene u sirotišta, dječje domove, udomiteljske obitelji te slične institucije i zajednice te za njih vezanim pravima koja su utvrđena dvjema postojećima poveljama. CLAN (Care Leavers Australian Network) Rights Charter je povelja kojom su utvrđena prava u vezi s navedenim osobama, a australska povelja Charter of Lifelong Rights in Childhood Recordkeeping in Out of Home Care fokusira se na cjeloživotne i raznolike potrebe očuvanja zapisa. Autori istražuju izazove primjene navedenih povelja zalazući se za razvoj smjernica za njihovu implementaciju.

Mark Howard, Katherine Jarvie i Steve Wright u članku *Rancière, political theory and activist community appraisal* (“Rancière, politička teorija i aktivističko vrednovanje zajednice”) kroz prikaz djelovanja dvaju radikalnih arhiva (Archimovi, talijanski arhiv radikalnih društvenih pokreta, i arhiva aktivista za zaštitu životinja Direct Action Everywhere iz SAD-a) obrađuju pitanje okolnosti u kojima djeluju aktivisti koji se bave očuvanjem zapisa radikalnih zajednica, promatrajući ih očima francuskoga filozofa Rancièrea te kroz teoriju društvenih pokreta (Social Movement Theory, SMT).

Posljednji je članak ovoga broja *Dancing with the state: the emergence and survival of community archives in mainland China* (“Ples s državom: pojava i opstanak arhiva zajednica u kontinentalnoj Kini”) kineskoga autora Zhiyinga Liana. Na temelju terenskoga etnografskoga istraživanja, autor u članku donosi tri modela arhiva zajednica u kontinentalnoj Kini te piše o čimbenicima koji bi mogli olakšati njihov nastanak i razvoj u autoritativnoj državi. Budući da je riječ o arhivima koji se najvećim dijelom financiraju iz donacija, autor se dotiče i teme osiguravanja dugoročnoga financiranja takvih arhiva.

Treći broj 49. sveska časopisa *Archives and Manuscripts* zatvaraju dva osvrti i recenzija knjige. Prvi je osvrt *The Indigenous Archives Collective position statement on the right of reply to Indigenous knowledges and information held in archives*, tj. očitovanje Arhivističke domorodačke zajednice o pravu na reagiranje na znanja i informacije o domorodačkim zajednicama koja se čuvaju u arhivima.

U drugom osvrtu *Implementing a new archival management system for Queensland State Archives* (“Provedba novoga arhivskoga sustava u Državnom arhivu u Queenslandu”) autorica Rowena Loo donosi pregled sustava koji je Državni arhiv u Queenslandu počeo koristiti u lipnju 2020. nakon dvogodišnjega razvoja.

Za kraj Peta Jane Blessing i John Schilling donose recenziju knjige *Trusting records in the cloud* (“Vjerodostojnost zapisa u cloud servisu”) urednicâ Luciane Duranti i Corinne Rogers. Riječ je o kompilaciji najnovijih istraživanja prikupljenih tijekom projekta InterPARES (*International Research on Permanent Authentic Records in Electronic System*).